

ARVIOINTIKERTOMUS 2024
Tarkastuslautakunta 14.5.2025
Kunnanvaltuusto 27.5.2025

KEMPELE

SISÄLTÖ

SIVU

KEMPELE SOPIMUS	3
Tarkastuslautakunnan arviointivuosi	4
Puheenjohtajan katsaus	4
Tarkastuslautakunnan toiminta ja tilintarkastus	6
Tilikauden 2024 painopisteet tarkastuslautakunnan suorittamassa arvioinnissa	7
Tarkastuslautakunnan kokoonpano	7
Vuoden 2024 arviointikertomuksen kysymykset	8
Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen	9
Kempele-sopimuksen päämäärät	10
Kestävästi kasvava	11
Hyvinvoiva ja aktivoiva	12
Kasvua ja oppimista tukeva	13
Vakaa ja palveleva	14
ARVIOINNIN YHTEENVETO	15
TIIVISTELMÄ ARVIOINNIN HAVAINNOISTA JA JOHTOPÄÄTÖKSISTÄ	16
Kunnan hallinto	16
Riskiarviot	16
Sisäinen valvonta	16
Hallintopalvelut	16
Varhaiskasvatus	17
Kunnallistekniikka	17
Tilapalvelut	18
Maa ja mittaus	18
KONSERNIYHTIÖIDEN ARVIOINTI	20
Kempeleen Vesihuolto Oy	20
Lautakunnan arviot ja suositukset	20
Kiinteistö OY Kempeleenkartano	21
Lautakunnan arviot ja suositukset	21
Kunnan talous	22
Vuosikatteen, poistojen ja investointimenojen vertailu	22
Verotulot	23
Toimintakate	23
TARKASTUSLAUTAKUNNAN ESITYS KUNNANVALTUUSTOLLE	24

Kempele-sopimus

Rohkea edelläkävijä - turvallinen kasvukunta

Kempele-sopimus

KEMPELE

Kestävästi kasvava

Hyvinvoiva ja aktiivinen

Kasvua ja oppimista tukeva

Vakaa ja palveleva

Rohkeus

Turvallisuus

Vastuullisuus

Yhteisöllisyys

Kestävästi
kasvava

Hyvinvoiva
ja aktiivinen

Kasvua ja
oppimista
tukeva

Vakaa ja
palveleva

TARKASTUSLAUTAKUNNAN ARVIOINTIVUOSI

Puheenjohtajan katsaus

Vuoden 2024 arviointikertomus on istuvan tarkastuslautakunnan neljäs ja viimeinen valtuustokauden vaihtuessa. Arviointikertomuksemme pohjana olemme käyttäneet vuoden 2024 talousarviota, tilinpäätöstä Kempele-sopimusta.

Suomen suhdannetilanteen alamäen jatkumisesta huolimatta Kempele säilytti kasvukunnan asemansa kuitenkin maltillisempina kuin aiempina vuosina. Asukaslukumme vuoden vaihteessa oli 19 652 asukasta (19 516 / 2023), joka on +0,70 % edellisvuotta suurempi. Syntyneitä oli 236 ja kuolleita 125, nettomuutto 19.

Työllisyystilanne heikkeni kuluneen vuoden aikana. Vuoden vaihteessa työttömyys oli 10,1 %. Uusien yritysten perustaminen on ollut edelleenkin vilkasta, 123 uutta yritystä perustettiin. Avoimia työpaikkoja oli Kempeleessä vuoden vaihteessa 58 kun vastaavasti maakunnassamme luku oli 1 625 avointa työpaikkaa.

Matkailun kasvu jatkui seudullamme ja Kempeleessä tehtiin majoittumisen ennätys kasvun ollessa peräti seitsemän prosenttia.

Asuntorakentamisen painopiste oli omakotirakentamisessa. Rivitalo- ja paritalorakentamiseen odotetaan lisää kasvua, mutta kerrostalorakentaminen on edelleen pysähdyksissä.

Raideliikenteen suosio on Kempeleessä säilynyt ja bussiliikenteen suosio on elpymässä selkeästi. Nähtäväksi jää, miten vuoden 2024 joulukuusta alkanut seudullinen tasataksahinnoittelu nostaa bussiliikenteen käyttäjien määrää vuonna 2025.

Kunnan investointien ruuhkavuodet näyttävät rakennusten valmistumisten myötä vähitellen tasoittuvan. Kirkonkylätalo valmistui ja otettiin käyttöön vuodenvaihteessa. Uuden Kempele-talon rakentaminen käynnistyi, kunnan ensimmäisen "katu"-nimen omaavan, Hallituskadun varteen. Kouluihin kohdistuneet investoinnit jatkuivat Ylikylällä ja Ketolanperällä.

Tilikauden tulos oli -2,2 milj. euroa tilikauden alijäämän ollessa -1,5 miljoonaa euroa.

Henkilöstötilinpäätös kertoo, että sairauspoissaolojen syynä edelleen mielenterveyden ja käyttäytymisen häiriöt, tuki- ja liikuntaelinsairaudet sekä hengityselinten sairaudet olivat pääasialliset poissaolon syyt. Kasvua oli hengityselin- ja tuki- ja liikuntaelinsairauksissa.

Eniten sairauspoissaoloja oli varhaiskasvatuksessa 31,5 (2023 30,7) päivää/henkilötyövuosi, joka on sairauspoissaoloprosenttina 11,3 (2023 11,1) %. Ateria- ja puhdistuspalveluissa merkittävä vähennys 21 (2023 27,2) päivää / henkilötyövuosi, poissaoloprosentti 7,7 (2023 10) %.

Sairauspoissaolojen aiheuttamien kustannusten laskennallinen suuruus vuonna 2024 on noin 6,8 miljoonaa euroa, joka ei näy tilinpäätöksessä lukuna. Olisi suotavaa, että tällainen vuosittainen kuluerä näkyväksi, jolloin päättäjäjenkin olisi helpompi todeta sairauspoissaolojen merkitys kunnan kokonaistaloudessa.

TASE	Lainamäärä	€/asukas	Lainat ja vuokravastuut	asukkaita
TP2020	64.8 M€	3 450 €/as	4 357 €/as	18 791
TP2021	68.9 M€	3 609 €/as	4 400 €/as	19 115
TP2022	66.6 M€	3 455 €/as	4 234 €/as	19 279
TP2023	75.1 M€	3 849 €/as	4 484 €/as	19 516
TP2024	90.6 M€	4 611 €/as	7 091 €/as	19 652

KONSERNITASE	Lainamäärä	€/asukas	Lainat ja vuokravastuut	asukkaita
TP2020	82.9 M€	4 414 €/as	5 365 €/as	18 791
TP2021	89.7 M€	4 692 €/as	5 532 €/as	19 115
TP2022	91.1 M€	4 728 €/as	5 517 €/as	19 279
TP2023	82.9 M€	4 254 €/as	4 898 €/as	19 516
TP2024	97.8 M€	4 254 €/as	7 473 €/as	19 652

Tilinpäätös 2024 osoittaa, että lainanhoitokate on merkittävästi alentunut ollen 0.8 (1.3 / 2023) ja näin ollen tulorahoitus ei enää riitä hoitamaan lainojen korkoja eikä lyhennyksiä! Tarkastuslautakunta esittää vakavan huolensa ja edellyttää sekä kunnanhallitusta ja kunnanvaltuustoa kiinnittämään huomionsa lainakannan hillitsemiseen ja etsimään sopeuttamiskeinoja tulorahoituksen parantamiseksi.

Arvioinnissa tarkastelimme jälleen Kempele-sopimuksen tavoitteita, kriteereitä, mittareita ja toteumaa. Vuoden 2024 painopistealueisiin tekemiimme huomioihin pyydämme valiokuntien ja kunnanhallituksen vastauksia, jotka toimintansa aloittavan valtuuston valitsema uusi tarkastuslautakunta käsittelee.

Kuluneena kautena on tarkastuslautakunta esittänyt kunnanhallitukselle kirjallisen kysymyksen Kempele-talon rakentamiseen liittyvästä päätösmenettelystä.

Kiitän lämpimästi kuluneesta neljästä vuodesta tarkastuslautakunnan jäseniä - **Petra, Kerttu, Kalevi, Teemu ja Tiina -sihteeri** hyvästä yhteistyöstä.

Tuula Rauma

tarkastuslautakunnan puheenjohtaja

Tarkastuslautakunnan toiminta ja tilintarkastus

Valtuuston asettamia tavoitteita ja niiden toteutumista on arvioitu saatujen selvitysten, kunnanhallituksen laatiman toimintakertomuksen ja henkilöstöraportin sekä muun asiakirja-aineiston perusteella.

Tarkastuslautakunta on tutustunut kunnan toimintaan, talousarvioon 2024 ja taloussuunnitelmaan 2025–2026 sekä tilinpäätökseen 2024, jonka kunnanhallitus allekirjoitti 31.3.2025.

Tarkastuslautakunta on pitänyt vuoden 2024 arviointiin liittyen 11 kokousta. Kokouksiin on kutsuttu haastateltaviksi kunnanjohtaja ja muita viranhaltijoita. Tarkastuslautakunta on arviointityönsä tueksi perehtynyt eri toimielinten pöytäkirjoihin.

Tarkastuslautakunta on osallistunut tarkastuslautakunnalle suunnattuun koulutukseen keväällä 2024 ja tammikuussa 2025 teki vierailun Limingan kuntaan.

21.8.2024

Tarkastuslautakunnan arviointisuunnitelma 2021–2024 ja työohjelma 2024

JHT, KHT Tiina Mikkonen-Brännkärr, tilintarkastajan työohjelma 2024

25.9.2024

Sivistysjohtaja Jyri Ulvinen, katsaus kunnan opetukseen

Vuoden 2023 arviointikertomukseen saadut vastaukset

16.10.2024

Kunnanjohtaja Tuomas Lohi, ajankohtaiskatsaus

Talousjohtaja Juho Leppänen, talouskatsaus

Varhaiskasvatuksen johtaja Virpi Uutela, katsaus varhaiskasvatukseen

Sidonnaisuusilmoitukset

13.11.2024

Akatemian johtaja Eero Kauppi, katsaus Kempele Akatemiaan

Kunnallistekniikkapäällikkö Paula Kettunen, katsaus kunnallistekniikkaan

11.12.2024

JHT, KHT Tiina Mikkonen-Brännkärr, tilintarkastajan raportointi vuoden 2024 tilikauden aikaisesta tarkastuksesta

Sidonnaisuusilmoitukset

15.1.2025

Vierailu Limingan kuntaan ja tarkastuslautakuntaan

12.2.2025

Maankäyttöpäällikkö Päivi Alitalo, katsaus kunnan maankäyttöön

Hallintojohtaja Laura Kantomaa, ajankohtaiskatsaus

12.3.2025

Talousjohtaja Juho Leppänen, tilinpäätös 2024

Henkilöstöpäällikkö Outi Udelius, henkilöstöraportti 2024

7.5.2025

JHT, KHT Tiina Mikkonen-Brännkärr, tilintarkastajan raportointi vuoden 2024 tarkastuksesta

Lisäksi kokouksia, joissa tarkastuslautakunta on laatinut arviointikertomusta.

Tilikauden 2024 painopisteet tarkastuslautakunnan suorittamassa arvioinnissa

- Kunnan hallinto
- Elinvoima
- Varhaiskasvatus
- Kunnallistekniikka
- Tilapalvelut
- Maa ja mittaust

Tarkastuslautakunnan kokoonpano 2024

Jäsenet

Tuula Rauma, puheenjohtaja
Petra Neitola, varapuheenjohtaja
Kerttu Mömmö, jäsen
Kalevi Kerttula, jäsen
Teemu Kakko, jäsen

Varajäsenet

Veeti Mykkänen
Tuula Tervonen
Sanna Kouva
Toivo Piira
Heini Koukkari

Sihteeri

Tiina Mikkonen-Brännkärr

Tilintarkastaja

Kunnan tilintarkastajana toimii tilintarkastusyhteisö BDO Audiator Oy, vastuunalaisena tilintarkastajana JHT, KHT Tiina Mikkonen-Brännkärr.

Kerttu Mömmö

Tuula Rauma

Petra Neitola

Kalevi Kerttula

Teemu Kakko

Tiina Mikkonen-
Brännkärr

Vuoden 2023 arviointikertomuksen kysymykset

Arviointikertomus 2023 - tarkastuslautakunnan havaintoja ja kehittämissuosituksia.

Palveluvaliokunta

* Onko seitsemän kiertävän lastenhoitajan palkkaamisella saatu toivottuja vaikutuksia?

Resurssivaliokunta

* Voisiko henkilöstökertomuksessa eritellä opetuksen ja akatemian henkilöstöä?

Yhteisöllisyysvaliokunta

* Onko viestintäsuunnitelmassa huomioitu heitä, joilla ei ole mahdollisuutta sähköiseen viestintään?

Elinvoimavaliokunta

*Onko tarpeen lisätä teollisuustontteja tonttivarantoon ja jos niille on kysyntää niin, mihin niitä on suunniteltu sijoitettavan? Miksi teollisuustonttitavoite (10) on huomattavasti suurempi kuin toteuma (1)?

*Minkä verran kaavoitukseen tuodaan työstettäväksi ennakoimattomia hankkeita?

*Tilinpäätöksen s. 55 mukaan majoitus on vähentynyt, onko tässä ristiriita?

HYVINVOINNIN JA TERVEYDEN EDISTÄMINEN

Kempeleen kunnan hyvinvointisuunnitelma määritteli vuoden 2024 keskeiset hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen tavoitteet ja toimenpiteet, jotka keskittyvät lasten ja nuorten hyvinvointiin, nuorisotyöttömyyden vähentämiseen, liikuntaolosuhteiden kehittämiseen, kulttuuri- ja tapahtumatarjontaan, sekä ennaltaehkäisevään päihde- ja mielenterveystyöhön.

Lasten ja nuorten fyysisen ja psyykkisen jaksamisen vahvistaminen sisälsi kuluneen vuoden aikana elintapaneuvonnan lisäämistä, vanhemmuuden tuen vahvistamista, sekä yhteistyön lisäämistä koulujen kanssa. Toteutuneita toimenpiteitä olivat muun muassa koulukohtaiset hyvinvointihankkeet ja mielenterveystarkastukset.

Hyvinvointisuunnitelman tavoitteena oli myös nuorisotyöttömyyden vähentäminen. Toimenpiteenä toteutettiin matalan kynnyksen palvelupiste Lakeuden sillat-hankkeen kautta. Ylijääneitä kesätyöseteleitä jaettiin vuonna 2024 kaksinkertainen määrä edelliseen vuoteen verrattuna. Hyviä tuloksia saatiin myös työvalmennuksessa.

Liikuntasuunnitelman mukaisesti rakennettiin vuoden aikana uusia liikuntapaikkoja ja kehitettiin matalan kynnyksen liikuntapalveluita yhteistyössä kolmannen sektorin ja yrittäjien kanssa. Liikuntaneuvontaa tarjottiin ja laadittiin soveltavan liikunnan kehittämissuunnitelma.

Yhtenä tavoitteena vuodelle 2024 oli kulttuuri- ja tapahtumatarjonnan lisääminen. Kulttuurikasvatussuunnitelmia laadittiin ja kulttuurin saavutettavuutta erityisryhmille parannettiin. Kunnan kulttuuritapahtumatarjontaa laajennettiin ja kävijämäärät nousivat koronaa edeltäneelle tasolle. Pohteen (Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialue) kanssa yhteistyötä jatkettiin mm. Kaikukortin ja Toimintakeskus Zytykkeen osalta.

Ennaltaehkäisevää päihde- ja mielenterveystyötä vahvistettiin. Uusia toimintamalleja kehitettiin monialaiseen ehkäisevään päihdetyöhön ja henkilöstön osaamista vahvistettiin. Ehkäisevän päihdetyön yhdyshenkilö osallistui kunnan edustajana Pohteen ja kuntien yhteiseen työryhmään. Myös Lakeuden alueen yhteistyötä käynnistettiin.

Vuoden 2024 aikana tehtiin ja kehitettiin yhteistyötä Pohteen kanssa eri palveluissa tarpeiden mukaan. Varhaiskasvatuksen ja hyvinvointialueen yhteistyöhön rakennettiin uusi VARTU-tiimi toimintamalli. Toimintamalli kokoaa jatkossa hyvinvointialueen ja varhaiskasvatuksen keskeiset toimijat yhteistyöhön varhaiskasvatus- ja esiopetusikäisten lasten asioissa.

Kuva: Arkisto Pohde

Kempele-sopimuksen päämäärät

Kestävästi kasvava

Hyvinvoiva ja aktiivinen

Kasvua ja oppimista tukeva

Vakaa ja palveleva

Rohkea edelläkävijä - turvallinen kasvukunta
Kempele-sopimus

KEMPELE

Kestävästi kasvava

Hyvinvoiva ja aktiivinen

Kasvua ja oppimista tukeva

Vakaa ja palveleva

Kestävästi kasvava

Kempele on ympäristöstään huolehtiva vahva kasvukunta

- Väestönmuutos, kpl/%
- Hiilidioksidipäästöt / as
- Viisaan työmatkaliikkumisen ohjelman toteutuminen

Yrityskanta vahvistuu ja matkailun merkitys kasvaa

- Uudet perustetut yritykset, kpl
- Luovutetut yritystontit, kpl
- Yhteisöverotulojen kehitys
- Yöpymiset Kempeleessä (kpl), majoituskapasiteetin käyttöaste %

Tonttitarjonta on monipuolista ja palvelut kestävät väestökasvun

- Yritystonttivaranto, kpl
- Asuntotonttivaranto, kpl
- Luovutetut asuntotontit ja valmistuneet asunnot tyypeittäin eriteltynä, kpl

Maankäytön, rakentamisen ja liikenteen ratkaisut tukevat kestävä kehitystä

- Asunto-ohjelman toteutuminen
- Maankäytön toteuttamisohjelman toteutuminen
- Joukkoliikennevyöhykkeelle sijoittuvien uusien asuntojen %-osuus
- Lähijuna- ja raideliikennehankkeiden eteneminen
- Bussi- ja junaliikenteen matkustajamäärät/vuosi

Toteuma

Väestönkasvu on tasaantunut, mutta Kempele on edelleen vetovoimainen.

Yritystontteja on riittävästi.

Uusia yrityksiä perustettiin yli tavoitteen.

Yöpymisten määrä on kasvanut Kempeleessä huomattavasti, samoin majoituskapasiteetin käyttöaste on kasvanut.

Bussi- ja junaliikenteen matkustajamäärä on kasvanut.

Huomio

Kerrostalotontteja ei ole luovutettu lainkaan.

Yhteisöverotulon kehityksen suunta on huolestuttava.

Joukkoliikennevyöhykkeelle sijoittuvien uusien asuntojen tavoite jäi saavuttamatta.

Kehitysehdotus

Onko hiilidioksidipäästöjen osalta mahdollista saada ajantasaista toteumatietoa?

Mittarina tulisi olla myös olemassa olevien yritysten määrä, ei pelkästään perustetut yritykset.

Työllisyystilanne paranee ja kuntalaisten hyvinvointi lisääntyy

- Hyvinvointisuunnitelman toteutuminen
- Työttömyys%

Yhteistyö sidosryhmien kanssa on toimivaa ja kuntalaisten osallisuus aktiivista

- Yhteisöllisyysohjelman toteutuminen
- Tapahtumat, kävijämäärät

Historiaa ja perinteitä vaalitaan

- Perinnetoimikunnan kokoontumiset ja toteutetut toimenpiteet

Sähköisiä ratkaisuja ja palveluja kehitetään, ja tietoturvasta huolehditaan

- Uudet käyttöön otetut/kehitetty sähköiset palvelut
- Tietotilinpäätös

Toteuma

TE-uudistuksen valmistelu onnistui hyvin.

Valiokunta seuraa yhteisöllisyysohjelman toteutumista.

Kulttuuritapahtumia järjestettiin monipuolisesti.

Sähköinen lomakepalvelu on otettu käyttöön.

Huomio

Kulttuuritapahtumien kävijämäärä ei toteutunut tavoitteen mukaisesti.

Tilavarausjärjestelmän käytön laajentaminen.

Perinnetyön suunnitelma olisi hyvä saada nopeasti valmiiksi ja tehty työ näkyväksi.

Kehitysehdotus

Pohdittavaksi: Onko tapahtumapaikan valinnalla vaikutusta kävijämääriin?

Onko tapahtumista kerätty osallistujilta palautetta ja kehittämis ehdotuksia?

Kasvu- ja oppimisympäristöt kehittyvät

- Tieto- ja viestintäteknologialaitteet/oppilas/lapsiryhmä
- Varhaiskasvatus- ja oppimisympäristöihin kohdistuvat investoinnit/v
- Palveluverkkosuunnitelman laatiminen ja sen toteutuminen

Lapsikeskeisen hyvän kasvun ja elinikäisen oppimisen edellytykset vahvistuvat

- Hyvän kasvun ohjelman toteutuminen
- Lapsivaikutusten arvioinnin toimintamallin käyttöönoton edistyminen
- Unicefin lapsiystävällinen kunta -toimintamallin edistyminen
- Kempele-opiston tunti- ja oppilasmäärät
- Kirjaston kävijämäärä ja lainamäärä/asukas

Yhteistyöverkostot laajenevat

- Toimintasuunnitelman laatiminen varhaiskasvatuksen, esiopetuksen ja perusopetuksen yhteistyöhön ja suunnitelman vuotuinen arviointi
- Toteutuneet yhteistyömuodot

Toteuma

Kempele-opiston tunti- ja oppilasmäärät ylsivät tavoitteisiinsa.

Kirjaston kävijä- ja lainamäärät tavoitteen mukaiset.

Varhaiskasvatuksessa toimintamallia on kehitetty yhteistyössä Pohteen kanssa.

Oppimisympäristöihin on investoitu.

Huomio

Lapsivaikutusten arviointi päätöksenteossa ei näy vielä kaikessa kunnan päätöksenteossa.

Miksi laitemäärä/oppilas on kasvanut yli asetetun tavoitteen?

Unicefin lapsiystävällinen kunta -toimintamallin edistymistä tulisi raportoida myös valtuustolle.

Kehitysehdotus

Pohdittavaksi: jakautuvatko opetuksessa käytettävät tieto ja- ja viestintäteknologialaitteet tasaisesti käyttäjille? Mikä on näiden laitteiden käyttöaste?

Kun on käytössä euromääräiset mittarit, tulee määritellä tarkasti, halutaanko mittari ylittää vai alittaa, muuten jää tulkinnanvaraiseksi.

Lapsivaikutusten arviointia tulee määrätietoisesti laajentaa kattamaan koko kuntaa esimerkiksi nimeämällä vastuuhenkilöt kaikille toimialueelle.

Kempele-opiston mittarit olisi hyvä muuntaa lukukausikohtaiseksi, koska talousarviovuosi on kalenterivuosi.

Talous on tasapainossa ja henkilöstö voi hyvin

- Tilikauden tulos
- Laina- ja vuokravastuut, €/asukas
- Henkilöstökertomus

Viestintä on aktiivista ja vuorovaikutteista

- Kunnan näkyvyys eri medioissa
- Käytössä olevat viestintäkanavat

Konsernin yhtiöiden omistajaohjaus toimii ja yhtiöiden toiminta kannattavaa

- Omistajaedustus tytäryhtiössä ja osallistuminen ohjaamiseen
- Yhtiöiden taloudellinen tulos, €

Toteuma

Tilikauden alijäämä toteutui budjetoitua pienempänä.

Ateria- ja puhdistuspalveluissa sairauspoissaolot vähenivät merkittävästi edellisestä vuodesta.

Huomio

Tytäryhtiöiden tulee esitellä toimintaansa ja taloutta valtuustossa vuosittain.

Investointiohjelman kriittinen tarkastelu on tarpeen.

Henkilöstökertomuksessa tulisi raportoida sairauspoissaolojen euromääräinen kustannus ja vuositaulukointi helpottaa kokonaistilanteen seurantaa.

Kehitysehdotus

Laina- ja vuokravastuiden kasvun hillinnän keinot?

Henkilöstön työkyvyn tukemiseksi tulee jatkaa toimenpiteitä.

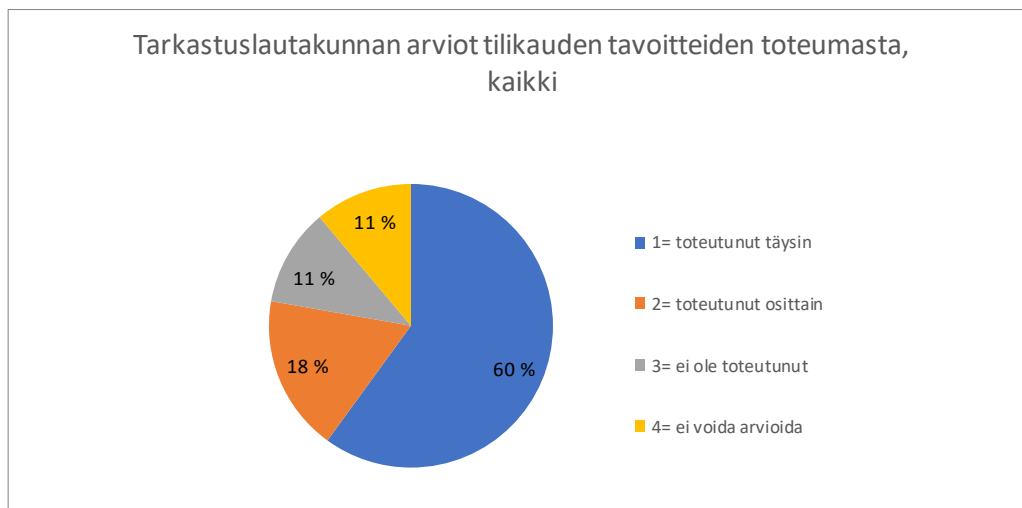
Mitä kunnan näkyvyys eri medioissa pitää sisällään?
Mitä lasketaan mukaan artikkeleihin?

ARVIOINNIN YHTEENVETO

Huomionarvoista on, että tarkastuslautakunnan tavoitteiden toteutumisen arviointi poikkesi osittain kunnan tekemistä itsearvioinneista. Tarkastuslautakunnan tekemä arviointi pohjaa käytettävissä olevaan näyttöön, eli talous-arvio-, tilinpäätös- ja henkilöstötilinpäätös dokumentteihin, kun vastaavasti itsearvioinnin laatijat hyödyntävät mahdollisen koetun tiedon.

Tilikauden tavoitteet ja mittarit kohtasivat edellisvuotta hieman heikommin. Tavoitteiden toteumasta 11 % (4 % 2023) ei voitu arvioida

Täysin toteutuneita tavoitteita oli 11 % vähemmän edelliseen vuoteen nähden. Osittain toteutuneita tavoitteita sekä ei-toteutuneita tavoitteita oli vastaava määrä kuin edellisenä vuonna.

Tarkastuslautakunta toivoo, että mittareiden tulee olla selkeitä ja yksiselitteisesti arvioitavia.

TIIVISTELMÄ ARVIOINNIN HAVAINNOISTA JA JOHTOPÄÄTÖKSISTÄ

Kunnan hallinto

Riskiarviot

Merkittävin vuotuinen riski kohdistuu kunnan talouden tasapainoon. Tämä on tiedostettu ja jo toteutetun veronkorotuksen lisäksi tulee toimeenpanna merkittävät sopeuttamistoimet kunnan käyttötalouteen.

Kunnan lisävelkaantumisen taittamiseksi tulee investointisuunnitelma päivittää ja priorisoida kestävä talouden näkökulmasta.

Yhtenä merkittävänä riskinä on varhaiskasvatuksen opettajien rekrytointi, koska virkoja ei ole saatu täytetyksi. Tähän on valmistelussa toimenpidesuunnitelma, jolla ongelmaan pureudutaan. Niin ikään varhaiskasvatuksen henkilöstön korkeat sairauspoissaolot tarvitsevat korjaavia toimenpiteitä.

Teknisten palveluiden riskiarviossa korostuu lisähenkilöstön rekrytoinnin tarve.

Sisäinen valvonta

Kunnanhallitus vastaa sisäisen valvonnan ohjeistamisesta ja järjestämisestä, valvonnasta ja tuloksellisuudesta. Kunnanjohtaja luo kattavan ohjaus- ja seurantajärjestelmän. Prosessien johtajat (kunnanjohtaja, sivistysjohtaja, varhaiskasvatusjohtaja ja tekninen johtaja) vastaavat toiminnan järjestämisestä. Toimialakohtaisesta valvonnasta ja raportoinnista vastaavat nimetyt viranhaltijat.

Tarkastuslautakunta seuraa hyvän hallintotavan toteutumista.

Kuvapankki, Kempeleen kunta

Hallintopalvelut

Presidentin- ja EU-vaalit työllistivät hallintoa arviointivuoden keväällä 2024. Kunnan päätearkisto sijoitettiin uusiin vaatimukset täyttäviin Kirkonkylätalon tiloihin. Henkilöstössä suurin muutos oli hallintojohtajan vaihdos.

Elinvoimapalveluissa on jatkettu valmistautumista TE-palveluiden siirtymiseen kuntien hoidettavaksi vuoden 2025 alussa. Kempele on osana yhdentoista kunnan järjestämää työllisyysaluetta, jonka vetovastuussa on Oulu. Oma-ohjaajien työmäärän kasvu vaati kahden uuden työntekijän palkkaamisen.

Kausityösetelien käyttö tuplaantui edelliseen vuoteen verrattuna. Työttömyystaso pysyi korkeana 7,9 % – 10,1 % välillä. Kunnan maksama työmarkkinatuen kuntaosuus ylittyi 9,1 %. Toimintatuotot ja -kulut jäivät arvioitua pienemmiksi palkkatukityöllistämisen vähenemisen vuoksi.

Aiemmin aloitettuja työhönvalmennushankkeita jatkettiin.

Uusia yrityksiä on kuntaan perustettu 123 kpl. Yöpymisten määrä jatkoi kasvuaan. Kunnan tapahtumatoimialalle on tehty lisäsatsauksia ja uusia tapahtumia on saatu esimerkiksi Pirilänpuiston alueelle. Opasteita teiden varsille on lisätty tapahtuma- ja matkailupaikkojen löytymistä helpottamaan. Zeniitin alueen markkinointia on tehostettu mm. Zeniitti-lehtijulkaisulla sekä osallistumalla messuille ja järjestämällä vierailukäyntejä alueelle.

Varhaiskasvatus

Kunnan varhaiskasvatuksen toimintaan kuuluu varhaiskasvatus, esiopetus, perhepäivähoito, avoin varhaiskasvatus ja lisäksi palvelusetelillä järjestettävä esiopetus ja varhaiskasvatus yksityisissä päiväkodeissa. Varhaiskasvatuspalveluihin kuuluu lisäksi Kelan kautta maksettava lastenhoidon tuki.

Kuvapankki, Kempeleen kunta

Arviointivuonna Kempeleessä syntyi 236 lasta (220 / v. 2023). Varhaiskasvatuksen piirissä olevien lasten määrä kasvoi viidellä, ollen 1406 lasta. Kunnallisessa varhaiskasvatuksessa oli 1078 lasta ja yksityisessä 233 lasta. Kunnan varhaiskasvatuksen kysyntä kasvoi syksyllä Pilke ICEC yksityisen päiväkodin lopetuksen johdosta. Kirkonkylän päiväkotiin avattiin vuoden alussa kaksi uutta lapsiryhmää.

Varhaiskasvatuksen digitaalinen laadunarviointijärjestelmä, VALSSI otettiin käyttöön ja kiusaamisen ehkäisyn ja puuttumisen suunnitelma uudistettiin. Lapsivaikutuksen arviointia, LAVA- toimintamallia, on käytetty Linnakankaan päiväkodin piha-alueen suunnittelussa.

Henkilöstön osalta haasteena on ollut pätevien hakijoiden puute varhaiskasvatuksen opettajien vakituisiin paikkoihin. Muihin varhaiskasvatuksen vakinaisiin tehtäviin riitti päteviä hakijoita.

Henkilöstön työhyvinvoinnin parantamiseksi käynnistettiin Ylikylän ja Kirkonkylän päiväkodeissa pilotointi yhteistyössä Hälsan kanssa. Tavoitteena on vähentää sairauspoissaoloja ja lisätä työhyvinvointia.

Kirkonkylän päiväkodin piha-alue valmistui. Rentolantien ja Linnakankaan päiväkodin piha-alueet uudistettiin.

Kunnallistekniikka

Arviointivuoden aikana kunnallistekniikan toiminta eteni pääosin toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden mukaisesti.

Puistojen ja yleisten alueiden toiminta on ollut talousarviotavoitteiden mukaista. Myös metsätilojen

Kuvapankki, Kempeleen kunta

talousarvio toteutui tavoitteiden mukaisesti. Lisäkustannuksia aiheutui Sarkkirannan tekonurmikon uusimisesta aiheutuneista lisäkustannuksista, sekä Linnakankaan pohjoisen asuinalueen maaperäolosuhteiden vuoksi.

Liikunta-alueiden kunnossapito toteutui pääosin suunnitelman mukaisesti, mm. Köykkyrin kilpahiihtoladut ja Metsärinteen ladun valaistus. Sarkkirannan liikennepuisto saneerattiin. Sääolosuhteet haastoivat ulkoliikuntapaikkojen talvikunnossapitoa. Osallistuvan budjetoinnin hankkeena rakennettiin Metsärinteen pelikenttä.

Hulevesien hallintaa on tehostettu kesäkunnossapidossa, työ jatkui syksyllä. Tahkoselän alueella tehtiin mittavia läjitysalueen maanmuotoilutöitä.

Sarkkirannan katujen saneerauksen ensimmäinen vaihe valmistui. Vihikari-katujatkeen rakentaminen valmistui yhteistyössä Oulun kaupungin kanssa. Liikenneväylien päällystäminen alitti budjetin - kaikkia suunniteltuja kohteita ei ehditty päällystää kesällä. Metsärinne-Köykkyri välille rakennettiin jalankulku- ja pyöräilyväylä. Bussiliikenteen matkustajamäärä kasvoi Kempeleessä seitsemän prosenttia.

Tilapalvelut

Tilapalveluissa huomioon otettavaa on, että vanhojen kiinteistöjen kunnossapitotarve on lisääntynyt merkittävästi. Rakennusten kuntokartoitusten jatkamista ja kehittämistä on tehty.

Kiinteistöjen ”salkutusta” on edistetty ja sähköisen huoltokirjan käyttöönottoa kehitetty. Sisäilmatyöryhmän ja käyttäjien kesken tehty työ on ollut aktiivista ja vuorovaikutteista.

Vuonna 2024 jatkettiin rakennusten turvallisuuskehittämistä mm. kameravalvonnan, pelastussuunnittelun ja kulunvalvonnan osalta. Kameravalvonnan katseluoikeuksien haltijoille laadittiin ohjeistus.

Tilapalveluiden sisäisiä käytänteitä ja tuotantotapoja on kehitetty. Suunniteltujen kunnossapitotöiden toteuttamisessa on jouduttu turvautumaan ostopalveluihin omien henkilöresurssien riittämättömyyden vuoksi.

Tarkastuslautakunta kysyy, olisiko tilapalveluiden alaiset kunnossapitotyöt kustannustehokkaampaa järjestää omana työnä kunnan suuren kiinteistökannan vuoksi?

Maa ja mittaus

Maa ja mittaus on osallistunut mm. vireillä olevien asemakaavojen omistajaneuvotteluihin ja maankäyttösopimusten laadintaan.

Vuosittainen tonttijakelu on toteutettu MATO-ohjelman (maankäytön toteutusohjelma) mukaisesti.

Maa ja mittaus on ottanut käyttöön uuden tietojärjestelmän, jonka kaikki moduulit saatiin käyttöön ja kehittäminen jatkuu.

Kiinteistö-, rakennus- ja kantakartta-aineistosta huolehtimisen tueksi tehtiin viisto- ja ortokuvaus onnistuneesti. Tämän avulla kuntasuunnittelua ja maaomaisuuden hallintaa voidaan toteuttaa ajantasaisen aineiston pohjalta.

Maa ja mittausprosessin tuotot koostuivat pääasiassa tonttivuokrista ja maanmyyntituloista.

Asuntorakentaminen ei arviointivuonna ole toteutunut tavoitteen mukaisesti.

Vastaavasti omakotitalotonttien hakijoita on moninkertainen määrä luovutettaviin tontteihin nähden. Samaan aikaan nettomuutto laski merkittävästi.

Tarkastuslautakunta tiedustelee, onko tarpeen harkita luovutettavien omakotitalotonttien määrän lisäämistä?

Kuvapankki, Kempeleen kunta

KONSERNIYHTIÖIDEN ARVIOINTI

Konsernin johtaminen pohjautuu valtuuston hyväksymään konserniohjeeseen. Hallintosäännön mukaan kunnanhallitus ja kunnanjohtaja vastaavat kuntakonsernin yleisjohtamisesta konserniohjeen ja omistajaohjauksen periaatteiden mukaisesti.

Kunnanhallitus valitsee edustajat tytär- ja osakkuusyhteisöjen yhtiökokouksiin ja antaa edustajille ohjeita kunnan kannasta käsiteltäviin asioihin.

Tytäryhteisöjen tulee huolehtia siitä, että yhteisöjen toimintaan liittyvät riskit tunnistetaan ja niitä seurataan. Tilinpäätöksen valmistelun yhteydessä molemmissa tytäryhtiöissä on käyty läpi vuotuinen riskienarviointi.

Kempeleen Vesihuolto Oy

Kempeleen Vesihuolto Oy:n, perustettu 9.1.1964 ja se on ollut kunnan tytäryhtiö vuodesta 1969 lähtien. Kunta omistaa 98,77 % osakkeista. Kaikkiaan osakkaita on 13.

Kempeleen Vesihuolto Oy:n toimialana on ylläpitää toiminta-alueellaan vesihuoltolain tarkoittamaa vesi- ja viemärintilaitosta sekä toimia muulla kunnallisteknisellä toimialalla. Yhtiö toimii yleishyödyllisellä pohjalla voittoa jakamatta siten, että toiminta lisää alueen viihtyvyyttä ja hyvinvointia ja elvyttää sen tuotannollista toimintaa. Toiminnan perustana on vesihuoltolaki (119/2001).

Valtuuston asettamat Kempeleen Vesihuolto Oy:lle toteutuneet tavoitteet vuodelle 2024:

- Uutta verkostoa rakennettiin asemakaavan osalta Linnakankaalle ja Pirilään.
- Verkoston saneerauksia kunnan katusaneerauksen yhteydessä Sarkkirantaan.
- Yhdysvesiputkia rakennettiin Juurussuo - Hangaskangas ja Oulun raja ja Otavainen välille.
- Vedenhankinnan varmistaminen, Luonungin osalta, alue aidattiin ja kaivorakenne suojattiin.
- Raakavesilinjojen rakentaminen kohti Honkasalmea aloitettiin.

Lautakunnan arviot ja suositukset

Kempeleen kunnan omistusosuus Kempeleen Vesihuolto Oy:stä on ennallaan 98,77 %. Vesijohtoverkosto kattaa Kempeleen kunnassa rakennetut alueet. Liittymisaste on 99,9 % käsittäen 19 652 asukasta.

Jätevesiviemärinti kattaa Juurussuota lukuun ottamatta koko Kempeleen asutetun alueen. Viemäriin liittymisaste on 95,2 %, 18 716 asukasta.

Jätevesien käsittely tehdään Lakeuden Keskuspuhdistamon Oy:n biologiskemiallisella puhdistamolla. Jätevesien puhdistuksessa kesäaikana typen poiston osalta ei ole lupaehtoja täytetty. Yhtiö on esittänyt lupaviranomaiselle typenpoisto-ratkaisunsa ja siihen saatiin uusi ympäristölupa joulukuussa 2024 ja se edellyttää kustannuksiltaan yli 10 miljoonan euron typenpoistoratkaisun rakentamisinvestointia.

Merkittävin riski liittyy tällä hetkellä Lakeuden Keskuspuhdistamolle ympäristölupamääräysten vuoksi rakennettavaan uuteen typen käsittelylaitokseen.

Kempeleen Vesihuolto Oy:n liiketoiminnan arvioidaan jatkuvan ennallaan ja yhtiön toiminta kasvaa kunnan kehityksen mukaan. Kempeleen Vesihuolto Oy:n kuntalaisille tuottama pohjavesi on vertailujen mukaan edelleen Suomen edullisinta.

Tarkastuslautakunta toteaa, että Kempeleen Vesihuolto Oy:n toiminnan esittely on toteutunut vain resurssivaliokunnalle vuoden 2024 aikana.

Tarkastuslautakunta muistuttaa, että tytäryhtiöiden esittely valtuustolle tulee tehdä vuosittain.

Kiinteistö Oy Kempeleenkartano

Kiinteistö Oy Kempeleenkartano aloitti toimintansa

1.1.1993, jolloin kunnan omistamat aravavuokratalot siirtyivät yhtiön omistukseen.

Kempeleen kunta omistaa yhtiön kaikki osakkeet. Kunnanvaltuuston päätöksellä 12.8.1993

Kiinteistö Oy Kempeleenkartano toimii Kempeleen kunnan vuokra-asuntojen tuottajana.

Yhtiöjärjestyksen mukaan Kiinteistö Oy Kempeleenkartanon toimialana on vuokra-asuntotarpeen tyydyttäminen Kempeleessä. Tämän toteuttamiseksi yhtiö vuokraa, omistaa, hallitsee ja rakennuttaa asuinkiinteistöjä sekä antaa vuokralle asuntoja ja asuinkiinteistöjä. Yhtiön osakepääoma on 2.1 miljoonaa euroa.

Yhtiön tavoitteena on:

- ❖ tuottaa hyvälaatuisia, toimivia ja haluttuja vuokra-asuntoja, joiden vuokrataso on kohtuullinen ja käyttöaste pyritään pitämään lähellä 100%
- ❖ ylläpitää asuntojen kunto sellaisena, että niiden rakenteellinen kunto ei iän myötä huonone
- ❖ toteuttaa asuntojen uustuotanto kunnan asunto-ohjelman mukaisesti
- ❖ hoitaa yhtiön talous liiketaloudellisesti kannattavasti
- ❖ pitää kassavaranto vähintään 11-2 kuukauden vuokratulojen suuruisena ja tilikauden tulos vuosittain noin +/- 0 euroa

Valtuuston asettamat KOY Kempeleenkartanon toteutuneet tavoitteet vuodelle 2024:

- Pitkän tähtäimen suunnitelmien mukaisia remontteja on tehty 0,6 miljoonalla eurolla.
- Nettisivujen päivitys on valmis.
- Vuokratalo Hovintie 12 (vanhusten ja vammaisten palvelutalo) tulevaisuuden suunnitelmista neuvotellaan edelleen Kempeleen kunnan kanssa.
- Käyttöaste 97% (96,4% v.2023), tyhjänä oloa suurissa kaksioissa ja kolmioissa.
- Remontit jatkuvat ja ne tehdään talousarvioon varatuilla varoilla.

Lautakunnan arviot ja suositukset

Tarkastuslautakunta toteaa, että Kiinteistö Oy Kempeleenkartanon talous on kunnossa.

Yhtiöllä oli vuokratalkohteita eri puolilla Kempelettä 24 kpl, joissa yhteensä 437 asuntoa. Asukasmäärä on 743 henkilöä. Asuntojen käyttöaste on pysynyt tavoitteen mukaisena.

Asunnoista peritään omakustannusvuokraa, joka kattaa talon hoito- ja pääomamenot. PTS-mukaiset asuntojen kunnostus- ja peruskorjaustoimenpiteet jatkuvat vuosittaisen suunnitelman mukaisesti ja määrärahavarausten puitteissa. Korjaukset nostavat asuntojen kilpailukykyä vuokra-asuntomarkkinoilla.

Kiinteistö Oy Kempeleenkartanon vuotuisessa riskiarviossa merkittävimmit noutivat kiinteistövahingot joko tulipalon tai vesivahingon sattuessa. Riskeihin on varauduttu vakuutuksilla mahdollisuuksien mukaan.

Tarkastuslautakunta on tyytyväinen, että Kiinteistö OY Kempeleenkartanon toiminta on vakiintunut hyvälle tasolle ja PTS-mukaiset ylläpidot toteutuvat säännöllisesti.

Kunnan talous

Vuosikatteen, poistojen ja investointimenojen vertailu

Kunnan vuosikate riitti vuonna 2022 suunnitelmanmukaisten poistojen kattamiseen (taulukko 1). Vuosina 2020-2022 taloudellista tilannetta on helpottanut kunnan saamat korona-avustukset, joita oli vuonna 2020 noin 5,8 miljoonaa euroa, vuonna 2021 noin 4,2 miljoonaa euroa ja vuonna 2022 noin 1,4 miljoonaa euroa. Vuonna 2024 vuosikate ei riittänyt kattamaan suunnitelmanmukaisia poistoja eikä riittäne kattamaan myöskään taloussuunnitelmavuosina 2025-2027.

Kunnalla tulee taloussuunnittelukaudella olemaan investointimenoja, joita ei voida rahoittaa varsinaisen toiminnan rahavirralla vaan niitä varten nostetaan lainaa. Pitkääikaisten lainojen lisäysten johdosta kunnan kokonaislainamäärä kasvaa vuoden 2024 tilanteesta vuoteen 2027 mennessä 49,6 miljoonaa euroa.

Taloussuunnitelma 2025-2027 on alijäämäinen, joten tärkeää on huolehtia tasapainottamisohjelman noudattamisesta sekä jatkaa tarkkaa taloudenpitoa ja -seurantaa.

(1 000 €)	TS 2027	TS 2026	TA 2025	TOT 2024	TOT 2023
<u>Vuosikate</u>	5 938	5 312	4 667	4 565	8 539
<u>Poistot</u>	- 7 195	- 6 908	- 6 489	- 6 716	- 6 647
<u>Kate poistojen jälkeen</u>	- 1 257	- 1 596	- 1 822	- 2 151	1 892
<u>Investointimenot</u>	- 18 207	- 19 555	- 27 276	- 18 367	-19 917

Taulukko 1

Verotulot

Verotuloja kertyi 45,3 miljoonaa euroa, mikä on hieman enemmän kuin talousarviossa arvioitiin. Muutostalousarvio ylittyi tältä osin 0,85 miljoonaa euroa.

Kunnallisverotuloja kertyi kertomusvuonna 36,5 miljoonaa euroa (2023: 37,2 miljoonaa euroa).

Kiinteistöverotuotot olivat 5,2 miljoonaa euroa (2023: 5,2 miljoonaa euroa) ja yhteisöverotuotot 3,6 miljoonaa euroa (2023 4,4 miljoonaa euroa).

Asukasta kohden verotuloja kertyi vuonna 2024 noin 2.303 euroa (2023: 2.392 euroa / asukas).

Toimintakate

Toimintakatteen toteuma tilikaudella 2024 oli 2,1 miljoonaa euroa muutostalousarviota parempi.

TARKASTUSLAUTAKUNNAN ESITYS KUNNANVALTUUSTOLLE

Tarkastuslautakunta esittää kunnanvaltuustolle, että

- ❖ tarkastuslautakunnan arviointikertomus vuodelta 2024 merkitään tiedoksi ja että
- ❖ kunnanvaltuusto päättää velvoittaa kunnanhallituksen ilmoittamaan niistä toimenpiteistä, joihin se on arviointikertomuksen johdosta ryhtynyt. Ilmoitus pyydetään antamaan ennen vuoden 2026 talousarviokäsittelyä.

Kempeleessä 14. toukokuuta 2025

Tuula Rauma
puheenjohtaja

Petra Neitola
varapuheenjohtaja

Kerttu Mömmö
jäsen

Kalevi Kerttula
jäsen

Teemu Kakko
jäsen

